

**Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksista
neuvoston päätöksiä vammaisten henkilöiden oikeuksia
koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen
ja yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan tekemisestä
Euroopan yhteisön puolesta (*vammaisyleissopimus*)**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisesti lähetetään Eduskunnalle Euroopan yhteisöjen komission 28 ja 29 päivinä elokuuta 2008 esittämät ehdotukset neuvoston päätöksiä vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan

Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen ja yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta sekä ehdotuksista laadittu muistio.

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 2008

Ulkoasiainministeri *Alexander Stubb*

Oikeuspäällikkö Marcus Laurent

ULKOASIAINMINISTERIÖ

MUISTIO
EU/2008/1351–EU/2008/1352**EHDOTUKSET NEUVOSTON PÄÄTÖKSIKSI VAMMAISTEN HENKILÖIDEN OIKEUKSIA KOSKEVAN YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN YLEISSOPIMUKSEN JA YLEISSOPIMUKSEN VALINNAISEN PÖYTÄKIRJAN TEKEMISESTÄ EUROOPAN YHTEISÖN PUOLESTA (*vammaisyleissopimus*)****1 Päätösehdotukset ja niiden tavoite**

Euroopan yhteisöjen komissio antoi 28 ja 29 päivänä elokuuta 2008 ehdotukset neuvoston päätöksiksi Yhdistyneiden Kansakuntien, jäljempänä "YK", yleiskokouksessa 13 päivänä joulukuuta 2006 hyväksytyjen vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen, jäljempänä "yleissopimus", ja yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan, jäljempänä "pöytäkirja", tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta (KOM (2008) 530 lopullinen VOL. I ja VOL. II), jäljempänä "pätösehdotukset". Päätösehdotuksia on oikaistu 2.9.2008 (KOM (2008) 530 lopullinen/2 VOL. I ja VOL. II). Päätösehdotuksia käsitellään neuvoston alaisessa ihmisoikeustyöryhmässä. Nyt käsiteltävänä olevat päätösehdotukset koskevat yhteisön sitoutumista sen vuonna 2007 allekirjoittamaan yleissopimukseen sekä yhteisön liittymistä pöytäkirjaan. Eduskunnalle on annettu tietoja ennen yleissopimuksen allekirjoittamista yhteisön puolesta E-kirjeellä E 2/2007 vp.

2 Päätösehdotusten tausta ja pääasiallinen sisältö

YK:n yleiskokous perusti joulukuussa 2001 päätöslauselmallaan A/RES/56/168 *ad hoc* -komitean harkitsemaan vaihtoehtoja vammaisten henkilöiden oikeuksia ja ihmisarvoa edistäväksi ja suojelevaksi kansainväliseksi sopimukseksi. Komitean istunnot olivat avoimia kaikille YK:n jäsenvaltioille ja akkreditoiduille kansalaisjärjestöille. Komitea kokoontui vuosina 2002–2006 kahdeksan kertaa. Yleissopimus ja pöytäkirja hyväksyttiin YK:n yleiskokouksessa 13 päivänä joulukuuta 2006.

Yleissopimus ja pöytäkirja avattiin allekirjoitettavaksi 30 päivänä maaliskuuta 2007 New Yorkissa, jolloin Suomi allekirjoitti sekä yleissopimuksen että pöytäkirjan. Myös Euroopan yhteisö allekirjoitti yleissopimuksen 30 päivänä maaliskuuta 2007. Päätöksensä yleissopimuksen allekirjoittamisesta neuvosto liitti päätökseensä julistuksen, jonka mukaan se tarkastelee mahdollisimman pian uudelleen kysymystä pöytäkirjan allekirjoittamisesta yhteisön puolesta. Koska Euroopan yhteisö ei ole allekirjoittanut pöytäkirjaa, komissio ehdottaa nyt siihen liittymistä. Sekä yleissopimus että pöytäkirja tulivat kansainvälisesti voimaan 3 päivänä toukokuuta 2008. Yleissopimuksen ovat tähän mennessä allekirjoittaneet kaikki Euroopan unionin, jäljempänä "EU", jäsenmaat, joista neljä on sen myös ratifioinut. Pöytäkirjan on tähän mennessä allekirjoittanut 18 jäsenmaata, joista neljä on sen ratifioinut.

Yleissopimusta koskevassa päätösehdotuksessa komissio esittää, että neuvosto päättäisi yleissopimuksen hyväksymisestä yhteisön puolesta ja varauman tekemisestä sen 27 artiklan 1 kappaleeseen (pätösehdotuksen 2 liite, 2 kappale). Varauksessa todetaan, että puolustusvoimat jätetään vammaisuuteen perustuvan syrjinnän kiellon periaatteen soveltamisalan ulkopuolelle yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista annetussa neuvoston direktiivissä (2000/78/EY) sallitulla tavalla. Päätösehdotuksessa ehdotetaan myös, että yhteisö tallettaisi yleissopimuksen virallista vahvistamista koskevan asiakirjan ohella myös ilmoituksen, jossa määritetään ne yleissopimuksen alaan kuuluvat asiat, joiden osalta jäsenvaltiot ovat siirtäneet toimivaltansa yhteisölle (pätösehdotuksen 2 liite, 1 kappale).

Pätösehdotuksessa ehdotetaan lisäksi, että yhteisön toimivaltaan kuuluvissa asioissa

komissio toimii yhteystahona yleissopimuksen täytäntöönpanoa koskevista asioissa. Lisäksi yhteisön elimet voivat perustaa yleissopimuksessa tarkoitetun sopimuksen täytäntöönpanoa helpottavan koordinaatiojärjestelmän. Neuvosto voi päättää komission ehdotuksesta nimetä tai perustaa sellaisen yleissopimuksessa tarkoitetun rakenteen, johon kuuluu tarpeen mukaan yksi tai useampi järjestelmä ja jonka avulla edistetään, suojellaan ja seurataan yleissopimuksen täytäntöönpanoa yhteisön toimivaltaan kuuluvissa asioissa. Päätosehdotuksessa ehdotetaan myös, että neuvosto valtuuttaisi komission valitsemaan ja nimeämään yhteisön puolesta asiantuntijan vammaisten henkilöiden oikeuksien komiteaan, jäljempänä "komitea". Niin ikään ehdotetaan, että jäsenvaltiot toimittaisivat komissiolle raportit yhteisön toimivaltaan kuuluvista asioista yhteen koottaviksi. Komissiolle on valtuudet määrittää toimintatavat raportointia varten. Yhteisön toimielimet sopivat yhteisesti raportointimenettelystä niissä asioissa, jotka koskevat yleissopimuksen täytäntöönpanoa toimielimissä. Päätosehdotuksessa ehdotetaan edelleen, että komissio edustaa yhteisöä yhteisön toimivaltaan kuuluvissa asioissa yleissopimuksella perustettujen elinten kokouksessa.

Pöytäkirjaa koskevassa päätösehdotuksessa komissio esittää, että neuvosto hyväksyisi yhteisön liittymisen pöytäkirjaan. Ehdotuksen mukaan yhteisö tallettaisi liittymiskirjan ohella myös pöytäkirjassa tarkoitetun ilmoituksen, jossa määritetään yleissopimuksen ja pöytäkirjan alaan kuuluvat asiat, joiden osalta jäsenvaltiot ovat siirtäneet toimivaltansa yhteisölle (päätosehdotuksen 2 liite, 1 kappale) sekä ilmoituksen, joka sisältää viittauksen edellä mainittuun yleissopimukseen tehtävään varaukseen (päätosehdotuksen 2 liite, 2 kappale). Päätosehdotuksen mukaan yhteisöllä ja sen jäsenvaltioilla on vastavuoroinen tiedotus- ja yhteistyövelvollisuus kaikissa yhteisön oikeutta välittömästi tai välillisesti koskevista asioissa.

Komissio ehdottaa päätösehdotuksissa myös, että neuvosto voi päättää komission ehdotuksesta esittää yhteisön puolesta YK:n pääsihteerille muutosta yleissopimukseen ja pöytäkirjaan.

3 Yleissopimuksen ja pöytäkirjan sisältö

3.1 Keskeinen sisältö

Yleissopimuksen tavoitteena on vahvistaa vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia nauttia kaikista ihmisoikeuksista ja perusvapauksista täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti muiden henkilöiden kanssa. Tämän tavoitteen taustalla on se, että YK:n ihmisoikeussopimuksilla kaikille taattujen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien toteutuminen on vammaisten henkilöiden osalta usein puutteellista. Syynä tähän ovat usein ennakkoluulot, tiedon puute ja monissa tapauksissa jopa kansallinen lainsäädäntö. Yleissopimuksella ei perusteta uusia oikeuksia.

Yleissopimuksen keskeisimpänä ajatuksena on taata vammaisille henkilöille yhdenvertaisuus ja kieltää kaikki syrjintä vammaisuuden perusteella (5 artikla). Muita keskeisiä artikloita ovat muun muassa esteettömyyttä koskeva 9 artikla; oikeustoimikelpoisuutta käsittelevä 12 artikla; vapautta ja turvallisuutta sekä ruumiillista koskemattomuutta käsittelevät 14–17 artiklat; koulutusta koskeva 24 artikla; terveyttä koskeva 25 artikla; Suomen aloitteesta laadittu kuntoutumista käsittelevä 26 artikla sekä työelämää koskeva 27 artikla.

Yleissopimuksen täytäntöönpanoa valvotaan sekä kansallisesti että kansainvälisellä tasolla. Kansallisella tasolla täytäntöönpanoa varten tulee määritellä kansallinen yhteystaho, harkita kansallisen koordinaatitahon perustamista tai nimeämistä sekä ylläpitää tai vahvistaa rakenne, mukaan lukien yksi tai useampi riippumaton järjestelmä, jonka avulla edistetään, suojellaan ja seurataan yleissopimuksen täytäntöönpanoa, tai nimetä taikka perustaa tällainen rakenne (33 artikla).

Kansainvälisellä tasolla täytäntöönpanoa valvoo yleissopimuksella perustettava komitea (34 artikla). Komiteassa on 12–18 asiantuntijajäsentä, jotka valitaan sopimuspuolina olevien valtioiden asettamista ehdokkaista. Valinnan tekee sopimuspuolten kokous neljän vuoden toimikaudeksi, joka on mahdollista uusien kerran. Komitean tehtäviin kuuluu muun muassa sopimuspuolten määräaikaissopimustien tutkiminen sekä ehdotusten ja yleisten suositusten antaminen.

Pöytäkirjalla perustetaan yksilövalitusoikeus yleissopimuksen kattamista oikeuksista sekä sopimuspuoliin kohdistuva tutkintamenettely (6 artikla). Komitea voi tutkia pöytäkirjan vaatimukset täyttävät valitukset sekä antaa valituksen kohteena olevalle sopimusvaltiolle ja valittajalle ehdotuksia ja suosituksia. Tapauksissa, joissa sopimusvaltio on luottavan tiedon mukaan vakavasti tai järjestelmällisesti loukannut yleissopimuksella suojattuja oikeuksia, komitealle annetaan oikeus luottamuksellisen tutkintamenettelyn käyttämiseen yhteistyössä kyseisen valtion kanssa. Pöytäkirja antaa sopimusvaltioille mahdollisuuden jättäytyä tämän tutkintamenettelyn ulkopuolelle joko allekirjoituksen tai ratifiointin tai liittymisen yhteydessä tehtävällä ilmoituksella.

3.2 Yksityiskohtainen sisältö

Seuraavassa kuvataan yleissopimuksen ja pöytäkirjan eri artikloiden pääasiallista sisältöä yksityiskohtaisemmin.

Yleissopimuksen sisältö

Yleissopimuksen tarkoituksena on sen 1 artiklan mukaan edistää, suojella ja taata kaikille vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti kaikki ihmisoikeudet ja perusvapaudet sekä edistää vammaisten henkilöiden synnynnäisen arvon kunnioittamista. Yleissopimuksen 1 artiklassa on myös kuvattu se, ketkä kuuluvat vammaisiin henkilöihin.

Yleissopimuksen 2 artiklassa määritellään sopimuksen sisältämiä käsitteitä. Artikla sisältää muun muassa kohtuullisen mukauttamisen määritelmän.

Yleissopimuksen 3 ja 4 artiklassa luetaan sopimuksen yleiset periaatteet ja sopimuspuolten yleiset velvollisuudet.

Yleissopimuksen 5 artikla sisältää yleisen syrjinnän kiellon ja vaatimuksen yhdenvertaisesta kohtelusta.

Yleissopimuksen 6 ja 7 artiklat koskevat vammaisten naisten ja lasten asemaa.

Yleissopimuksen 8 artiklassa käsitellään tietoisuuden lisäämistä vammaisista henkilöistä sekä heidän kyvyistään ja panoksesta.

Yleissopimuksen 9 artikla koskee esteettömyyttä ja saavutettavuutta eli toimia, joilla

mahdollistetaan vammaisten henkilöiden eläminen itsenäisesti ja osallistuminen yhteiskuntaan kaikilla elämänalueilla yhdenvertaisesti ei-vammaisten henkilöiden kanssa.

Yleissopimuksen 10 artiklassa määrätään vammaisten henkilöiden oikeudesta elämään.

Yleissopimuksen 11 artiklassa velvoitetaan sopimuspuolet varmistamaan vammaisten henkilöiden suojelemisen vaaratilanteissa ja humanitaarisissa hätätiloissa.

Yleissopimuksen 12 artikla koskee vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta lain edessä ja sopimuspuolten velvollisuutta järjestää asianmukaiset tukitoimet tämän oikeuden toteuttamiseksi käytännössä.

Yleissopimuksen 13 artiklassa määrätään oikeusjärjestelmän saavutettavuudesta.

Yleissopimuksen 14 artikla koskee vammaisten henkilöiden oikeutta vapauteen ja turvallisuuteen ja siinä määritellään oikeusturvatakuut tapauksessa, jossa vapautta joudutaan rajoittamaan lainmukaisesti.

Yleissopimuksen 15 artikla vahvistaa kidutuksen tai julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen yleistä kieltä ja velvoittaa sopimuspuolet kiinnittämään tähän seikkaan erityisesti huomiota vammaisten henkilöiden kohtelun yhteydessä.

Yleissopimuksen 16 artikla velvoittaa sopimuspuolet toimiin vammaisten henkilöiden hyväksikäytön, pahoinpitelyn ja väkivallan eri muotojen ehkäisemiseksi, mukaan lukien velvoitteen tutkia ja saattaa oikeusjärjestelmän käsittelyyn kaikki tällaiset tapaukset.

Yleissopimuksen 17 artiklassa määrätään vammaisten henkilöiden ruumiillisesta ja henkisestä koskemattomuudesta.

Yleissopimuksen 18 artiklassa määritellään vammaisten henkilöiden yhdenvertainen oikeus liikkumisvapauteen, asuinpaikan valinnan vapauteen ja kansallisuuteen sekä velvollisuus rekisteröidä vammaiset lapset heti syntymän jälkeen.

Yleissopimuksen 19 artikla koskee vammaisten henkilöiden oikeutta itsenäiseen elämään ja yhteiskunnassa toimimiseen sekä tämän mahdollistavia yhteiskunnan toimia.

Yleissopimuksen 20 artikla velvoittaa sopimuspuolet mahdollistamaan vammaisten henkilöiden mahdollisimman itsenäisen henkilökohtaisen liikkumisen.

Yleissopimuksen 21 artiklassa määrätään vammaisten henkilöiden sanan- ja mielipiteen vapaudesta ja oikeudesta saada tietoa. Artiklassa kannustetaan myös yksityissektoria ottamaan vammaisten henkilöiden tarpeet huomioon tiedonvälityksessä sekä edistetään viittomakielen ja muiden vaihtoehtoisen kommunikaatiomuotojen käyttöä.

Yleissopimuksen 22 artiklassa kielletään vammaisten henkilöiden yksityisyyden loukkaaminen, sisältäen määräyksen terveys- ja kuntoutustietojen luottamuksellisuudesta.

Yleissopimuksen 23 artikla velvoittaa sopimuspuolet ryhtymään toimiin, joilla poistetaan vammaisiin henkilöihin kohdistuva syrjintä kaikissa avioliittoon, perheeseen, vanhemmuuteen ja suhteisiin liittyvissä asioissa.

Yleissopimuksen opetusta käsittelevä 24 artikla pyrkii edistämään osallistavan opetuksen ja elinikäisen oppimisen ulottamista kaikkiin vammaisiin henkilöihin mahdollisimman laajasti.

Yleissopimuksen 25 artikla sisältää määräyksen oikeudesta parhaaseen mahdolliseen terveyden tasoon sekä pääsyn laadukkaisiin ja kattaviin terveydenhuoltopalveluihin ilman syrjintää. Artikla sisältää myös velvollisuuden mahdollistaa vammaisten henkilöiden pääsy yhdenvertaisesti seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyviin palveluihin.

Yleissopimuksen 26 artiklassa veloitetaan sopimuspuolet toteuttamaan tehokkaat ja asianmukaiset toimet vammaisten henkilöiden kokonaisvaltaisen kuntoutumisen edistämiseksi erityisesti terveyden, työllisyyden, koulutuksen ja sosiaalipalvelujen aloilla. Myös ammattihenkilökunnan koulutukseen kiinnitetään huomiota.

Yleissopimuksen 27 artiklassa tunnustetaan vammaisten henkilöiden oikeus tehdä työtä yhdenvertaisesti muiden kanssa. Artikla sisältää myös määräyksen sen varmistamisesta, että vammaisia henkilöitä varten tehdään työpaikoilla kohtuulliset mukautukset. Komission yleissopimusta koskeva päätösehdotus sisältää ehdotuksen tämän artiklan 1 kappaletta koskevaksi varaumaksi, jonka mukaan puolustusvoimat jätetään vammaisuuteen perustuvan syrjinnän kiellon periaatteen soveltamisalan ulkopuolelle.

Yleissopimuksen 28 artikla korostaa vammaisten henkilöiden oikeutta riittävään elintasoon ja sosiaaliturvaan.

Yleissopimuksen 29 artikla velvoittaa sopimuspuolet huolehtimaan siitä, että vammaiset henkilöt voivat käyttää oikeuttaan osallistua poliittiseen ja julkiseen elämään ilman syrjintää.

Yleissopimuksen 30 artiklassa tunnustetaan vammaisten henkilöiden oikeus osallistua yhdenvertaisesti muiden henkilöiden kanssa kulttuurielämään, virkistys- ja vapaa-ajan toimintaan sekä urheiluun.

Yleissopimuksen 31 artiklalla sopimuspuolet sitoutuvat keräämään asianmukaista tietoa, muun muassa tilastoina ja tutkimustietoa, jonka tiedon pohjalta voidaan muodostaa ja toteuttaa menettelytapoja yleissopimuksen täytäntöönpanemiseksi.

Yleissopimuksen 32 artiklassa asetetaan sopimuspuolille velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin kansainvälisen yhteistyön puitteissa vammaisten henkilöiden aseman parantamiseksi. Tämä velvollisuus ei kuitenkaan poista yksittäisten valtioiden velvollisuutta täytäntöönpanna sopimusta oma-aloitteisesti.

Yleissopimuksen 33 artikla koskee sopimuksen kansallista täytäntöönpanoa ja sen seurantaa.

Yleissopimuksen 34 artiklalla perustetaan komitea ja määritellään komitean jäsenten valintamenettely.

Yleissopimuksen 35 artiklassa asetetaan sopimuspuolille velvollisuus määräjain raportoida komitealle suorittamistaan täytäntöönpanotoimista ja 36 artiklassa määritellään tarkemmin määräaikaisraporttien käsittelystä komiteassa.

Yleissopimuksen 37 ja 38 artiklassa määrätään komitean ja sopimuspuolten välisestä yhteistyöstä sekä komitean suhteesta muihin YK:n ja muihin asiaan liittyviin kansainvälisillä ihmisoikeussopimuksilla perustettuihin toimielimiin.

Yleissopimuksen 39 artiklassa veloitetaan komitea antamaan kahden vuoden välein kertomus toiminnastaan YK:n yleiskokoukselle ja ECOSOC-komitealle.

Yleissopimuksen 40 artiklassa määritellään sopimuspuolten kokous.

Yleissopimuksen 41–50 artiklat sisältävät määräykset sopimuksen allekirjoittamisesta,

tallettamisesta, varaumista ja muut tavanomaiset loppumääräykset. Näihin määräyksiin sisältyy muun muassa alueellisen yhdentymisen järjestön määritelmä sekä määräykset sopimuspuolia koskevien viittausten soveltamisesta näihin järjestöihin sekä järjestöjen äänioikeutta koskevat määräykset. Näitä määräyksiä sovelletaan Euroopan yhteisöön.

Pöytäkirjan sisältö

Pöytäkirjan 1 artiklassa sopimuspuolet tunnustavat komitean toimivallan käsitellä niihin kohdistuvia yksilövalituksia.

Pöytäkirjan 2 artiklassa määritellään yksilövalituksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset. Valituksia voivat tehdä joko luonnolliset henkilöt tai heidän muodostamansa ryhmät tai valitus voidaan tehdä heidän puolestaan.

Pöytäkirjan 3–5 artiklassa määritellään valitusten tutkimisessa noudatettava menettely.

Pöytäkirjan 6 ja 7 artiklassa määritellään niin sanottu tutkintamenettely, jonka puitteissa komitea voi, epäillessään vakavia tai järjestelmällisiä loukkauksia jonkun sopimuspuolen alueella, kehottaa kyseistä sopimuspuolta yhteistyöhön ja selvittää tilannetta oma-aloitteisesti. Komitea voi myös kehottaa kyseistä sopimuspuolta määräaikaishavainnointin yhteydessä raporttoimaan toimenpiteistä, joihin on ryhdytty tutkintamenettelyn seurauksena.

Pöytäkirjan 8 artiklassa annetaan sopimuspuolille mahdollisuus olla tunnustamatta 6 ja 7 artikloiden mukaista menettelyä.

Pöytäkirjan 9–18 artiklat sisältävät tavanomaiset loppumääräykset.

4 Yleissopimuksen ja pöytäkirjan voimaantulo

Yleissopimuksen 45 artiklan mukaan yleissopimus tulee kansainvälisesti voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun kahdeskymmenes ratifioimis- tai liittymiskirja on talletettu. Artiklan toisen kappaleen mukaan kunkin sellaisen valtion tai alueellisen yhdentymisen järjestön osalta, joka ratifioi tai virallisesti vahvistaa yleissopimuksen tai liittyy siihen sen jälkeen, kun kahdeskymmenes asianmukainen asiakirja on

talletettu, yleissopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun tämä on tallettanut oman asiakirjansa. Yleissopimus tuli kansainvälisesti voimaan 3 päivänä toukokuuta 2008. Näin ollen yleissopimus tulee yhteisön osalta voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on tallettanut virallista vahvistamistaan koskevan asiakirjan.

Pöytäkirjan 13 artiklan mukaan pöytäkirja tulee kansainvälisesti voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun kymmenes ratifioimis- tai liittymiskirja on talletettu, ottaen kuitenkin huomioon yleissopimuksen voimaantulon edellytykset. Artiklan toisen kappaleen mukaan kunkin sellaisen valtion tai alueellisen yhdentymisen järjestön osalta, joka ratifioi tai virallisesti vahvistaa pöytäkirjan tai liittyy siihen sen jälkeen, kun kymmenes asianmukainen asiakirja on talletettu, pöytäkirja tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun tämä on tallettanut oman asiakirjansa. Pöytäkirja tuli kansainvälisesti voimaan 3 päivänä toukokuuta 2008 ja näin ollen se tulee voimaan yhteisön osalta kolmantenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on tallettanut liittymiskirjansa.

5 Päätösehdotusten oikeusperusta

Yleissopimukseen sekä pöytäkirjaan liittymisen oikeusperustaksi on ehdotettu seuraavia Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artikloita: 13 artikla (syrjinnän torjuminen), 26 artikla (tullitariffit), 47 artiklan 2 kohta (ammatinharjoittajia koskevat määräykset), 55 artikla (palvelut), 71 artiklan 1 kohta (liikenne), 80 artiklan 2 kohta (meri- ja lentoliikenne), 89 artikla (valtion tuet), 93 artikla (välilliset verot), 95 artikla (lainsäädännön lähentäminen) ja 285 artikla (tilastot) yhdessä 300 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan toisen virkkeen ja 300 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan (kansainvälisten sopimusten tekemisessä noudatettavat menettelyt) kanssa. Oikeusperustaa koskevan arvioinnin lähtökohtana on valtioneuvoston käsityksen mukaan se, että EY:n perustamissopimuksen 13 artiklan mahdollistamien toimien lisäksi vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevat tavoitteet tulee huomioida

kaikilla muillakin yhteisön toiminnan aloilla. Yleissopimus vaikuttaisi luonteeltaan horisontaalisena tavoitteena käytännössä kaiken yhteisölle perustamissopimuksissa annetun, luonteeltaan erilaisen toimivallan käyttöön. Kyseessä on näin ollen yhteisön toimintaa koskeva horisontaalinen tavoite, joka tulee huomioida kaikilla sen politiikka-aloilla.

Ehdotettu oikeusperusta poikkeaa kuitenkin siitä oikeusperustasta, jonka nojalla yleissopimuksen allekirjoittamispäätös on tehty. Allekirjoittamispäätös on tehty EY:n perustamissopimuksen 13 ja 95 artiklan sekä 300 artiklan 2 kohdan nojalla. Myöntäessään komissiolle yleissopimusta koskevia neuvotteluvaltuuksia neuvosto totesi, että yhteisön toimivallan laajuus yleissopimusehdotuksen osalta on määritettävä viimeistellyn yleissopimusehdotuksen soveltamisalan perusteella. Tällä perusteella komissio katsoo, että myös oikeusperusta on ollut tarkoitus määrittää viimeistellyn yleissopimusehdotuksen perusteella. Oikeusperustan tarkentaminen tai muuttaminen allekirjoituspäätöksen jälkeen on sinänsä mahdollista. Valinnalla ei myöskään ole vaikutusta yleissopimuksen kohdalla toteutettavaan menettelyyn. Toisaalta, parhaillaan käsitellyssä olevan komission 2 päivänä heinäkuuta 2008 antaman ehdotuksen neuvoston direktiiviksi uskonnosta tai vammauksesta, vammaisuudesta, iästä tai seksuaalisesta suuntautumisesta riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta (KOM(2008) 426 lopullinen), jäljempänä "yhdenvertaisuusdirektiivi", kohdalla on katsottu, että EY:n perustamissopimuksen 13 artiklaa voidaan käyttää oikeusperustana yksinkin, vaikka direktiivin tavoitteet ovat luonteeltaan yhteisön toimintaa horisontaalisesti koskevia.

Päätösehdotusten mukaan EY:n perustamissopimuksen 300 artiklan 2 kohdan mukaisesti neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti, jos sopimus koskee alaa, jolla edellytyksenä on yksimielisyys. Yksimielisyyttä edellytetään EY:n perustamissopimuksen 13 artiklassa. EY:n perustamissopimuksen 300 artiklan 3 kohdan mukaisesti neuvosto tekee sopimukset Euroopan parlamenttia kuultuaan. Euroopan parlamentti antaa lausuntonsa määräajassa, jonka neuvosto voi asettaa asian kiireellisyysden mukaan. Neuvosto tekee ko-

mission ehdotuksen mukaan sopimuksen yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.

6 Yleissopimuksen ja pöytäkirjan suhde yhteisöoikeuteen ja yhteisön toimivallan laajuus

Komission ehdotusten mukaan sekä yhteisö että sen jäsenvaltiot ovat toimivaltaisia yleissopimuksen ja pöytäkirjan kattamilla aloilla. Ehdotusten mukaan yhteisö ja jäsenvaltiot täyttävät näin ollen yleissopimuksessa ja pöytäkirjassa määrättyt velvoitteet ja käyttävät kaikkia sopimuspuolille vahvistettuja oikeuksia jaetun toimivallan tilanteessa yhdenmukaisella tavalla. Pöytäkirjaa koskevassa päätösehdotuksessa todetaankin erityisesti, että pöytäkirjalla perustetussa valvontajärjestelmässä on näin ollen välttämätöntä, että yhteisö ja jäsenvaltiot toimivat yhtenäisellä tavalla yhteistyötä tehden yhteisön oikeutta koskevissa asioissa.

Päätösehdotusten liitteenä 2 olevissa ilmoituksissa selvitetään, mitä toimivaltaa jäsenvaltiot ovat siirtäneet EY:n perustamissopimuksen nojalla yhteisölle yleissopimuksen ja pöytäkirjan kattamilla aloilla. Komission ehdotusten liitteenä olevien toimivaltajulistusluonnosten mukaan yhteisö käyttää jaettua toimivaltaa vammaisuuteen perustuvan syrjinnän torjumista koskevissa toimissa (EY:n perustamissopimuksen 13 artikla); tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääoman vapaassa liikkuvuudessa (EY:n perustamissopimuksen 26 artikla, 45–48 artikla ja 55 artikla); maataloudessa (EY:n perustamissopimuksen 36–37 artikla); rautatie-, maantie-, meri- ja lentoliikenteessä (EY:n perustamissopimuksen 71 artikla ja 80 artikla); valtiontuessa (EY:n perustamissopimuksen 87–88 artikla); välillisissä veroissa (EY:n perustamissopimuksen 93 artikla); sisämarkkinoissa (EY:n perustamissopimuksen 95 artikla); miesten ja naisten samapalkkaisuudessa (EY:n perustamissopimuksen 141 artikla) ja tilastoissa (EY:n perustamissopimuksen 285 artikla). Jäsenvaltiot ja yhteisö pyrkivät EY:n perustamissopimuksen 125 artiklan mukaisesti kehittämään yhdessä yhteensovitettua työllisyysstrategiaa. Yhteisö myötävaikuttaa EY:n perustamissopimuksen 149 artiklan

mukaisesti korkealaatuisen koulutuksen kehittämiseen rohkaisemalla jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemalla ja täydentämällä jäsenvaltioiden toimintaa. Yhteisö toteuttaa EY:n perustamissopimuksen 150 artiklan mukaisesti ammatillista koulutusta koskevaa politiikkaa, joka tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimia. Yhteisö kehittää ja harjoittaa EY:n perustamissopimuksen 158 artiklan mukaisesti toimintaansa taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi edistääkseen koko yhteisön sosiointuista kehitystä.

Ilmoituksissa luetellaan myös ne yhteisön säädökset, jotka kuvaavat EY:n perustamissopimuksen mukaisesti yhteisölle kuuluvan toimivallan laajuutta. Niin ikään ilmoituksissa todetaan, että yhteisön toimivallan laajuus ja harjoittaminen kehittyvät luonnostaan jatkuvasti, joten yhteisö täydentää tai muuttaa ilmoituksia tarvittaessa yleissopimuksen 44 artiklan 1 kappaleen ja pöytäkirjan 12 artiklan 1 kappaleen mukaisesti.

Komissio on lisäksi 2 päivänä heinäkuuta 2008 antanut ehdotuksen yhdenvertaisuusdirektiiviksi. Ehdotus sekä ehdotuksesta laadittu muistio on lähetetty eduskunnalle 25 päivänä syyskuuta 2008 U-kirjeellä U 44/2008 vp. Ehdotuksella on selkeä liittymäkohta yleissopimukseen, vaikka niiden välistä suhdetta ei olekaan direktiiviehdotuksessa tarkemmin selvitetty.

Päätösehdotuksista tai niiden perusteluista ei ilmene, että yhteisön sitoutumisesta yleissopimukseen tai liittymisestä pöytäkirjaan aiheutuisi tarvetta säätää uutta yhteisöänsäädäntöä.

EY-tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan unionilla on yksinomainen toimivalta tehdä kansainvälinen sopimus, kun sopimuksen tekemisestä säädetään yhteisön säädöksessä (lausunto 1/94, Kok. suomenk. erityispainos XVI s. 237, 95 kohta, ja asia C-469/98 komissio v. Suomi, Kok. 2002, s. I-9627, 83 kohta) tai kun tämä on välttämätöntä, jotta yhteisö voi käyttää sisäistä toimivaltansa (lausunto 1/94, 85–86 kohta, ja asia C-469/98, komissio v. Suomi, 58 kohta), tai sillä osin kuin se voi vaikuttaa yhteisiin sääntöihin tai muuttaa niiden ulottuvuutta (asia 22/70, komissio v. neuvosto (ns. ERTA-tapaus), Kok. suomenk. erityispainos I, s.

553, 17 ja 22 kohta, ja asia C-469/98, komissio v. Suomi, 77 kohta). Toimivaltajulistuksissa luetelluista yhteisön säädöksistä voidaan johtaa yleispiirteittäin, millä yleissopimuksen artikloissa tarkoitetuilla aloilla yhteisöllä on lainsäädäntöä.

Päätösehdotuksissa tai niiden liitteissä ei yksilöidä yhteisön toimivallan luonnetta yksinomaisena tai jaettuna toimivaltana yleissopimuksen ja pöytäkirjan kattamilla aloilla. Päätösehdotuksista tai niiden liitteistä ei myöskään ilmene nimenomaisesti, mihin yleissopimuksen tai pöytäkirjan artikloihin yhteisön toimivallan katsotaan kohdistuvan. Komissio on ilmoittanut antavansa työryhmäkäsittelyn aikana lisäselvitystä siitä, mihin yleissopimuksen tai pöytäkirjan artikloihin yhteisön toimivallan katsotaan kohdistuvan.

7 Päätösehdotusten vaikutukset Suomen kannalta

7.1 Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön

Kuten edellä kohdassa 6 on todettu, päätösehdotuksista tai niiden perusteluista ei ilmene, että yhteisön sitoutumisesta yleissopimukseen tai liittymisestä pöytäkirjaan aiheutuisi tarvetta säätää uutta yhteisöänsäädäntöä. Suomi on saattanut voimaan ne direktiivit, jotka päätösehdotusten liitteinä olevien ilmoitusten mukaan kuvaavat yhteisölle kuuluvan toimivallan laajuutta ja joiden osalta täytäntöönpanon määräaika on mennyt umpeen. Luettelossa mainitun neuvoston direktiivin 2000/78/EY täytäntöönpanon osalta on kuitenkin vireillä komission Suomeen kohdistama valvontamenettely.

Perustuslain (731/1999) 6 §:n mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Yleissopimus ja pöytäkirja toteuttavat siten tätä perustuslaissa tarkoitettua periaatetta. Syrjintä on kielletty vammaisuuden perusteella myös Suomen ratifioimien muiden kansainvälisten ihmisoikeussopimusten, kuten ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi teh-

dyn yleissopimuksen (Euroopan ihmisoikeussopimus) (SopS 18—19/1990) 14 artiklan ja sopimuksen kahdennentoista pöytäkirjan mukaan (SopS 8-9/2005). Myös Euroopan unionin perusoikeuskirjan (EUVL C 303, 14.12.2007) mukaan kaikki ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä (21 artikla). Perusoikeuskirja kieltää kaikenlaisen syrjinnän, joka perustuu muun ohella vammaisuuteen.

Yhteisön sitoutumisen yleissopimukseen ja liittymisen pöytäkirjaan ei arvioida aiheuttavan Suomelle lainsäädännön muutostarpeita.

Sen sijaan yleissopimuksen kansallisen ratifiointin arvioidaan edellyttävän lainsäädäntötarpeita. Ulkoasiainministeriö on pyytänyt lausunnot keskeisiltä viranomaisilta sekä vammaisjärjestöiltä yleissopimuksen kansallisen ratifiointin edellyttämistä lainsäädäntömuutoksista ja yleissopimuksen alustavasta suomennoksesta. Lausuntojen perusteella Suomen kansallinen lainsäädäntö on jo suurimmalta osin yleissopimuksen vaatimusten mukainen. Sosiaali- ja terveysministeriössä ovat valmisteltavina seuraavat yleissopimuksen kansalliseen ratifiointiin liittyvät lainsäädäntömuutokset: yleissopimuksen 14 artiklan (henkilön vapaus ja turvallisuus) edellyttämä muutos pakon käyttämisestä kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) mukaisessa erityishuollossa oleviin henkilöihin on tarkoitus toteuttaa uudistettavalla perusoikeuksien rajoittamisperusteita koskevalla lainsäädännöllä. Lisäksi yleissopimuksen 18 artikla (liikkumisen ja kansalaisuuden vapaus) ja 19 artikla (itsenäinen eläminen ja osallisuus yhteisössä) edellyttävät (1) kotikuntalain (201/1994) 3 §:ään sisältyvän kotikunnan valitsemisrajoituksen poistamista kuntien välisen kustannusten jaon keinoin ja (2) sosiaalihuoltolain (710/1982) 13 §:n muutosta sosiaalipalvelujen antamiseksi kunnan asukkaana lisäksi myös kuntaan muuttavalle. Kotikuntalain 2 §:n mukaan henkilön kotikunta on se kunta, jossa hän asuu. Tästä pääsäännöstä poiketen lain 3 §:n 2 kohdan mukaan henkilön kotikunta ei muutu silloin, jos hänen asumisensa toisessa kunnassa johtuu pääasiassa hoidosta tai huollosta sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikössä tai muutoin vastaavissa olosuhteissa. Kotikuntalain muutokseen liittyvä kuntien välinen kustannustenjakojärjes-

telmä on tarkoitus liittää vuonna 2010 uudistettavaan valtiosuuslainsäädäntöön. Tämä uudistus liittyy kiinteästi kunta- ja palvelurakennemuutokseen. Valmisteilla olevat lainsäädäntömuutokset vaativat useamman vuoden valmisteluajan, minkä jälkeen yleissopimus ja pöytäkirja voidaan aikaisintaan kansallisesti ratifioida. Yleissopimuksen ratifiointityön edetessä voi myös nousta esille myös muita kysymyksiä, jotka saattavat edellyttää lisäselvityksiä tai lainsäädännön täsmentämistä.

7.2 Sopimuksen taloudelliset vaikutukset

Yhteisön sitoutumisen yleissopimukseen ja liittymisen pöytäkirjaan ei arvioida aiheuttavan Suomelle merkille pantavia taloudellisia vaikutuksia.

7.3 Muut vaikutukset Suomen kannalta

Komission ehdotusten mukaan toissijaisuusperiaatetta sovelletaan yleissopimuksen ja pöytäkirjan monijakoisen toimivaltavuuden vuoksi. Komission ehdotusten mukaan yhteisön ja jäsenvaltioiden jaetun toimivallan vuoksi yleissopimukseen ja pöytäkirjaan on sitouduttava rinnakkain sekä yhteisössä että jäsenvaltioissa. Euroopan komissio on aiemmin vuonna 2007 jäsenvaltioille lähettämässään kirjeessä katsonut, että yhteisön ja jäsenvaltioiden tulisi tallettaa yleissopimusta koskevat sitoutumiskirjansa samanaikaisesti.

Jäsenvaltioilla ei ole toimivaltaa ratifioida sopimusten määräyksiä, jotka kuuluvat yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan, eikä valtiosopimusten osittainen ratifiointi ole kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaan mahdollista. On kuitenkin pantava merkille, että neljä jäsenmaata on jo ratifioinut yleissopimuksen sekä pöytäkirjan. Komissio katsoo, että yhteisön ja muiden jäsenvaltioiden tulisi tallettaa sitoutumiskirjansa samanaikaisesti.

Komission ehdotusten hyväksymisellä ei ole välittömiä vaikutuksia toimivallan jakoon yhteisön ja jäsenvaltioiden välillä. Suomen kansallisen ratifiointin ajankohtaistuessa yleissopimuksen ja pöytäkirjan hyväksymisestä Suomen toimivaltaan kuuluvilta osin sekä sen edellyttämistä kansalliseen toimival-

taan kuuluvista lainsäädäntömuutoksista annetaan aikanaan erikseen hallituksen esitys, jossa arvioidaan tarkemmin myös yleissopimuksen ja pöytäkirjan voimaansaattamisen vaikutuksia Suomen kannalta.

Pöytäkirjaan liittymisen osalta yhteisön toimivallan ulottuvuuden määrittelyllä on merkitystä. Yhteisön toimivallan ulottuvuus tulisi olla määritelty siten, ettei siitä synny käytännön tilanteissa tarpeettomasti epäselvyyttä. Pöytäkirjaan liittymisessä olisi lisäksi varmistauduttava siitä, että komission ehdottama päätösehdotuksen 3 artiklan 1 ja 2 kapaleessa määritelty menettely olisi riittävä.

8 Asian käsittelyvaiheet

Kansallinen käsittely

Yleissopimus on kansainvälinen ihmisoi-
keussopimus. Yleissopimusneuvotteluissa vastuullisena tahona oli ulkoasiainministeriön oikeuspalvelun ihmisoikeustuomioistuin- ja -sopimusasioiden yksikkö. Neuvottelujen eri vaiheissa pyydettiin eri ministeriöiltä sekä eduskunnan oikeusasiamieheltä ja valtioneuvoston oikeuskanslerilta lausunnot. Lausuntoja pyydettiin myös laajalti kansalaisjärjestöiltä. Ulkoasiainministeriö järjesti lisäksi avoimen keskustelutilaisuuden neuvottelujen loppuvaiheessa ja kertoi neuvottelutilanteesta useissa vammaisjärjestöjen järjestämässä tilaisuudessa. Varsinainen kansallisten kantojen valmistelutyö tehtiin taustaryhmässä, jossa oli ulkoasiainministeriön virkamiesten lisäksi mukana virkamiehiä sosiaali- ja terveysministeriön eri osastoilta sekä edustajat valtakunnallisesta vammaisneuvostosta ja STAKESista. Myös vammaisjärjestöjen valitsema asiantuntija osallistui kansalliseen valmisteluun ja *ad hoc* -komitean istuntoihin osana Suomen valtuuskuntaa.

Yleissopimuksen ja pöytäkirjan allekirjoittamiselle Suomen puolesta ei ilmennyt estettä. Tasavallan presidentti myönsi yleissopimuksen ja pöytäkirjan allekirjoittamista Suomen puolesta koskevat valtuudet 9.3.2007. Komission päätösehdotuksesta (KOM(2007) 77 lopullinen) yleissopimuksen allekirjoittamisesta yhteisön puolesta annettiin eduskunnalle tietoja 22.3.2007 E-kirjeellä E 2/2007 vp. perustuslain 97 §:n

mukaisesti. Suuri valiokunta lähetti selvityksen mahdollisia toimenpiteitä varten sosiaali- ja terveysvaliokunnalle, joka antoi asiassa lausunnon StVL 3/2007 vp.

Päätösehdotuksiin yhteisön sitoutumisesta yleissopimukseen ja liittymisestä pöytäkirjaan on saatu ministeriöiltä ja Ahvenanmaan maakunnalta kommentteja loka-marraskuussa 2008.

Asiaa on käsitelty oikeudellisten kysymysten jaostossa (EU35) 24.11.2008 ja kirjallissessa menettelyssä sosiaaliasioiden jaostossa (EU25) 21.–24.11.2008.

Ehdotusten käsittely EU:n toimielimissä

Neuvosto antoi toukokuussa 2004 komissiolle valtuudet neuvotella yhteisön puolesta vammaisten henkilöiden oikeuksien ja ihmisarvon edistämistä ja suojelemista koskevasta YK:n yleissopimuksesta. Komissio neuvotteli yleissopimuksesta Euroopan yhteisön puolesta neuvoston toukokuussa 2004 antamien neuvotteluohjeiden mukaisesti.

Jäsenvaltiot valmistelivat neuvoston ihmis-oikeustyöryhmän erityiskokoonpanossa (vammaisasiantuntijat) ja yhteistyössä komission kanssa yhteisen kannan, jonka perusteella puheenjohtajavaltio kävi neuvotteluja YK:ssa *ad hoc* -komitean istunnoissa.

Maaliskuussa 2007 tehdyssä neuvoston päätöksessä yhteisölle annettiin valtuudet allekirjoittaa yleissopimus ja siihen liitettiin julistus pöytäkirjasta, jonka mukaan neuvosto tarkastelee mahdollisimman pian uudelleen kysymystä pöytäkirjan allekirjoittamisesta Euroopan yhteisön puolesta.

Päätösehdotusten käsittely neuvostossa on alkuvaiheessa. Komissio esitteli nyt käsillä olevat päätösehdotukset neuvoston ihmis-oikeustyöryhmässä 4.–5.9.2008. Ensimmäinen yleiskeskustelu ehdotuksista on käyty ihmis-oikeustyöryhmässä 18.–19.11.2008. Suomi on esittänyt tarkasteluvarauman päätösehdotuksiin, koska eduskunnan kantaa asiassa ei ole vielä ollut käytettävissä. Asian jatkokäsittelystä ei vielä ole selvyyttä, mutta asiaa käsitellään seuraavan kerran todennäköisesti aikaisintaan 16.12.2008. Tämän hetken arvioiden mukaan asian käsittelyä ei saada päätökseen ainakaan ennen seuraavaa puheenjohtajakautta.

9 Ahvenanmaan asema

Päätösehdotukset koskevat kysymyksiä, joissa myös Ahvenanmaan maakunnalla on toimivaltaa Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n nojalla. Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta muun muassa asioissa, jotka koskevat terveyden- ja sairaanhoitoa tiettyin poikkeuksin; sosiaalihuoltoa; opetusta ja oppisopimusta; kulttuuria, urheilua ja nuorisotyötä; työllisyyden edistämistä sekä elinkeinotoimintaa tietyillä aloilla. Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n mukaan valtakunnalla on puolestaan lainsäädäntövalta muun muassa asioissa, jotka koskevat oikeutta oleskella maassa, valita asuinpaikkansa ja liikkua paikkakunnalta toiselle; sanan-, yhdistys- ja kokoontumisvapauden käyttämistä; holhous- ja avioliittoa ja perhesuhteita; työoikeutta maakunnan ja kuntien palveluksessa olevien virkaehtosopimuksia koskevin poikkeuksin sekä ottaen huomioon 29 §:n 1 mo-

mentin 6 kohdan ja 29 §:n 2 momentin säännökset; ja hallinnollista puuttumista henkilökohtaiseen vapauteen.

10 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto suhtautuu päätösehdotuksiin lähtökohtaisesti myönteisesti. Ehdotukset eivät ole valtioneuvoston käsityksen mukaan ristiriidassa toissijaisuusperiaatteen kanssa. Päätösten oikeusperustaa on tarpeen arvioida sen valossa, että ne poikkeavat oikeusperustasta, jota käytettiin päätettäessä yleissopimuksen allekirjoittamisesta yhteisön puolesta. Jatkovalmistelussa on varmistauduttava myös siitä, että päätösehdotusten yleissopimuksen mukaista raportointivelvollisuutta koskevat tai muut vastaavat määräykset eivät aiheuta jäsenvaltioille tarpeettomasti päällekkäisiä velvoitteita. Jatkovalmistelussa saattaa myös olla tarpeen tarkastella pöytäkirjaan liittymisen käytännön järjestelyihin liittyviä seikkoja.